

УДК 94:[355:798.2] "652"

Молодиченко Н. - магістрант, гр. 586-М

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ КІННОТИ АНТИЧНОЇ ДОБИ

Науковий керівник: к.іст.н., доцент Замуруйцев А.В.

Molodichenko N.

Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnitsky

HISTORY OF THE CAVALRY OF ANCIENT TIMES

Supervisor: associate Professor of Zamuruytsev A.V.

Ключові слова: антична доба, вершники, військо, кіннота.

Keywords: ancient age, horsemen, army, cavalry.

У сучасних геополітичних умовах актуальності набуває вивчення й узагальнення багатого історичного досвіду військових надбань.

Історіографія всього питання, досить велика за обсягом, але, на жаль, не використовує наявний потенціал. Не зважаючи на доволі компетентні й потужні напрацювання таких науковців як: В. Блаватський, Д. Веррі, Є. Черненко, А. Хазанов, О. Симоненко, Б. Петерс, М. Горелик, Ю. Виноградов та інші, – питання історії розвитку кінноти античної доби потребує узагальнення джерельних і літературних свідчень.

Для окреслення ключового поняття нашого дослідження, звернемося до визначення поняття «кіннота».

Кіннота або *кавалерія* (фр. *cavalerie*, італ. *cavalleria*, від лат. *caballus* – кінь) – це рід військ, у якому для ведення бойових дій та пересування використовувались верхові коні [4].

Приручення коня почалосьще у 3 тисячолітті до н.е., одразу після чого їх почали використовувати у військових цілях.

В античну добу кіннота була одним із видів військ у Стародавній Греції, Фесалії, Іонії, Македонії. В період еллінізму, на відміну від інших епох, кіннота відігравала допоміжну роль на полі битви, а іноді ставала вирішальною. Перші роботи, присвячені грецькій кінноті розглядали афінські матеріали, оскільки саме по цьому регіону є найбільша кількість відомостей ніж по інших [3].

Перша монографія за цією тематикою належить французькому досліднику А. Мартену, який зібрав й узагальнив відомості літературних й епіграфічних джерел.

Автор розглядає сюжети, які пов'язані не лише з історичним розвитком кінноти, але і з питаннями комплектування, складу й командування арійської кінноти.

Посилення інтересу до питання, що вивчається знаходимо у роботах таких зарубіжних учених, як: Т. Бью (1979), Й. Спенс (1988), Л. Уорлі (1989), Р. Гейбел (2002) та інші.

Описуючи кінноту Еллади, перш за все, необхідно спиратися на літературні джерела «Іліади» та «Одіссеї» Гомера, у яких міститься інформація. Кінноти у ахейців як виду військ не існувало, що, не виключало можливості застосування окремих вершників для розвідки, передачі доносів тощо. Значну увагу розвитку кінноти Еллади стали приділяти тільки після Греко-персидських війн (480 – 448 р.р. до н.е.). Озброєння

і тактика кінноти були однаковими по всій Елладі [1; 3]. Тактику легкої кавалерії, способи догляду за кіньми і техніку їзди античного періоду описує у своїх творах Ксенофонт: «Грецька історія», «Про кінноту», «Про вождів кінноти».

У Македонії найбільш сприятливі умови для розведення коней були у так званому «Нижньому» регіоні – полонині, яка доходить до Егейського моря.

Уявлення про кількість македонських кінних іл, які брали участь у поході можна сформувати, вивчивши «Похід Олександра» Арріана [2].

Арріан детально описує македонську кінноту, яка брала участь у бою при Гавгамелах.

Озброєння македонських вершників було подібним до грецького. Тактика також була схожою, однак македонці зуміли завдяки створеній у них централізованій державі, створити сильну кавалерію за рахунок більш високої дисципліни мобілізованих можливостей і кращого фінансового забезпечення. Взагалі самостійним родом військ кіннота в Македонії стає за часів Філіпа й Олександра Македонського, оскільки вони володіли мистецтвом вирішення важливих задач на полі бою саме за участі кінноти [5].

З давніх часів в Італії значну увагу приділяли кінноті, навіть більше ніж в Елладі.

Праці Тіта Лівія дають уявлення про римських вершників.

Понад 150 років Рим не проводив військові реформи. Юлій Цезар вів всі свої війни, використовуючи кавалерію, яка була реорганізована Гаєм Марієм із залученням італійців та аукулів.

За часів реформи Адріана важко озброєні вершники посіли місце в римському військовому мистецтві до кінця існування Імперії. В цілому тактика римської кінноти не змінювалась і в імперський період. Роль кінноти в Римі зростає лише на початку епохи Домінта – в кінці III ст. н.е.

Таким чином, на підставі аналітичного вивчення матеріалів, нами уточнено й охарактеризовано історію розвитку кавалерії в античний період, з'ясовано роль кінноти у військовому мистецтві.

Література

1. Андерсон Дж.К. Древнегреческая конница /Андерсон Дж.К.; пер. с англ. М.С. Серафимова. – Спб.изд-воС.-Петербур.ун-та, 2006. – 224 с.
2. Арриан. Поход Александра / Арриан. – М.: Миф, 1993. – 270 с.
3. Вэрри Д. Войны античности от греко-персидских войн до падения Рима: Ил. история: пер. с англ.[Текст] / Д. Верри. – М.:Эксмо, 2004. – 224 с.
4. Пугач В.В. Історія військ та військового мистецтва // Пугач В.В., Таран І.А., Качан М.В., Глухов В.І. – Част. 1. – Навч. посібник. – Харків. ун-т повітряних сил ім. Івана Кожедуба – 2010 рік. – С. 37 – 39.
5. Тараторин В.В.Конница на войне. История кавалерии с древнейших времён до эпохи Наполеоновских войн / Тараторин В.В. – Харків:Харвест, 1999. – 436 с.